

అరణ్యపర్వము - జ్ఞానవ్రతము

విఘ్నేశ్వర ధ్యానమ్

నమస్తే గణనాథాయ గణానాం పతయే నమః ।
భక్తిప్రియాయ దేవేశ భక్తేభ్యః సుఖదాయక ॥

శ్రీనివాస ధ్యానమ్

అనన్తవేదసంవేద్యం నిర్దోషం గుణసాగరమ్ ।
అతీంద్రియం నిత్యముక్తం శ్రీనివాసం భజేనిశమ్ ॥

శ్రీకృష్ణ ధ్యానమ్

వందే నవఘనశ్యామం పీతకాశేయవాససమ్ ।
సానన్దం సున్దరం శుద్ధం శ్రీకృష్ణం ప్రకృతేః పరమ్ ॥

వ్యాస ధ్యానమ్

వేదవ్యాసం స్వాత్మరూపం సత్యసన్దం పరాయణమ్ ।
శాన్తం జితేంద్రియక్రోధం సశిష్యం ప్రణమామ్యహమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, జగద్రక్షణార్థమవతీర్ణస్య, శ్రీమదఖి-
లాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినః,
పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, సర్వేషాం, భక్తజనానామ్, ఆధివ్యాధినివృత్తిద్వారా,
ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సర్వారిష్టనివృత్తిద్వారా సకలశ్రేయోఽ-
భివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్య, చతుర్విధ, పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం,
సమస్తపాపక్షయార్థం, శ్రీపరమేశ్వరప్రీత్యర్థం శ్రీమన్మహాభారతే, వనపర్వణి,
యథాశక్తి అథ ఏకోనత్రింశోఽ ధ్యాయః, శ్లోకసారాయణం, ఆచార్యముఖేన
కరిష్యామహే.

శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

వాచ్యావాచ్యే హి కుపితో న ప్రజానాతి కర్త్విచిత్ ।
నాకార్యమస్తి క్రుద్ధస్య నావాచ్యం విద్యతే తథా ॥ 29-5॥

హింస్యాత్కోధాదవధ్యాంస్తు వధ్యాన్సంపూజయీత చ ।
ఆత్మానమపి చ క్రుద్ధః ప్రేషయేద్యమసాదనమ్ ॥ 29-6॥

ఏతాన్ దోషాన్ప్రపశ్యద్భిః జితః క్రోధో మనీషిభిః ।
ఇచ్ఛద్భిః పరమం శ్రేయః ఇహ చాముత్ర చోత్తమమ్ ॥ 29-7॥

తం క్రోధం వర్జితం ధీరైః కథమస్మద్విధశ్చరేత్ ।
వీతద్ద్రోపది సంధాయ మే మన్యుః ప్రవర్ణతే ॥ 29-8॥

ఆత్మానం చ పరాంఞ్చైవ త్రాయతే మహతో భయాత్ ।
క్రుద్ధ్యంతమప్రతిక్రుద్ధ్యన్ ద్వయోరేష చికిత్సకః ॥ 29-9॥

మూఢో యది క్లిశ్యమానః క్రుద్ధ్యతే శక్తిమాన్నరః ।
బలీయసాం మనుష్యాణాం త్యజత్యాత్మానమాత్మనా ॥ 29-10॥

తస్యాత్మానం సంత్యజతః లోకా నశ్యంత్యనాత్మనః ।
తస్మాద్ద్రోపద్యశక్తస్య మన్యోర్నియమనం స్మృతమ్ ॥ 29-11॥

విద్వాంస్తుధైవ యః శక్తః క్లిశ్యమానో నకుప్యతి ।
అనాశయిత్వా క్షేష్టారం పరలోకే చ నందతి ॥ 29-12॥

తస్మాద్బలవతా చైవ దుర్బలేన చ నిత్యదా ।
క్షంతవ్యం పురుషేణాహుః ఆపత్స్వపి విజానతా ॥ 29-13॥

మన్యోర్ని విజయం కృష్ణే ప్రశంసంతీహ సాధవః ।
క్షమావతో జయో నిత్యం సాధోరిహ సతాం మతమ్ ॥ 29-14॥

సత్యంచాన్యతతః శ్రేయః నృశంస్యాచ్ఛాన్యశంసతా ।
తమేవం బహుదోషం తు క్రోధం సాధు వివర్జితమ్ ।
మాదృశః ప్రస్ఫుజేత్ కస్మాత్ సుయోధనవధాదపి ॥ 29-15॥

తేజస్వీతి యమాహుర్వై పండితా దీర్ఘదర్శినః ।
న క్రోధోఽభ్యంతరస్తస్య భవతీతి వినిశ్చితమ్ ॥ 29-16॥

యస్తు క్రోధం సముత్పన్నం ప్రజ్ఞయా ప్రతిబాధతే ।
తేజస్వినం తం విద్వాంసః మన్యంతే తత్త్వదర్శినః ॥ 29-17॥

క్రుద్ధో హి కార్యం సుశ్రోణి న యథావత్ప్రపశ్యతి ।
నాకార్యం న చ మర్యాదాం నరః క్రుద్ధోఽనుపశ్యతి ॥ 29-18॥

హింసావధ్యానపి క్రుద్ధః గురూన్ క్రుద్ధస్తుదత్యపి ।
తస్మాత్తేజసి కర్తవ్యః క్రోధో దూరే ప్రతిష్ఠితః ॥ 29-19॥

దాక్ష్యం హ్యమర్షః శౌర్యం చ శీఘ్రత్వమితి తేజసః ।
గుణాః క్రోధాభిభూతేన న శక్యాః ప్రాప్తుమంజసా ॥ 29-20॥

క్రోధం త్యక్త్వా తు పురుషః సమ్యక్ తేజోఽభిపద్యతే ।
కాలయుక్తం మహాప్రాజ్ఞే క్రుద్ధేస్తేజః సుదుఃసహమ్ ॥ 29-21॥

క్రోధస్త్వపండితైః శశ్వత్ తేజ ఇత్యభినిశ్చితమ్ ।
రజస్తు లోకనాశాయ విహితం మానుషం ప్రతి ॥ 29-22॥

తస్మాచ్ఛశ్వత్ త్యజేత్ క్రోధం పురుషః సమ్యగాచరన్ ।
శ్రేయాన్ స్వధర్మానపగః న క్రుద్ధ ఇతి నిశ్చితమ్ ॥ 29-23॥

యది సర్వమబుద్ధీనామ్ అతిక్రాంతమచేతసామ్ ।
అతిక్రమో మద్విధస్య కథంస్పిత్ స్యాదనిందిత్ ॥ 29-24॥

యది న స్యుర్మానుషేషు క్షమిణః పృథివీసమాః ।
న స్యాత్ సంధిర్మనుష్యాణాం క్రోధమూలో హి విగ్రహః ॥ 29-25॥

అభిషక్తో హ్యభిషజేద్ అహన్యాద్గురుణా హతః ।
ఏవం వినాశో భూతానామ్ అధర్మః ప్రథితో భవేత్ ॥ 29-26॥

ఆక్రుష్టః పురుషః సర్వం ప్రత్యాక్రోశేదనంతరమ్ ।
ప్రతిహన్యాద్ధతశ్చైవ తథా హింస్యాచ్చ హింసితః ॥ 29-27॥

హన్యర్హి పితరః పుత్రాన్ పుత్రాశ్చాపి తథా పిత్రాన్ ।
హన్యశ్చ పతయో భార్యాః పతీన్భార్యాస్తథైవ చ ॥ 29-28॥

ఏవం సంకుపితే లోకే శమః కృష్ణే న విద్యతే ।
ప్రజానాం సంధిమూలం హి శమం విదిశుభాననే ॥ 29-29॥

తాః క్షీపేరన్ప్రజాః సర్వాః క్షిప్రం ద్రౌపది తాదృశే ।
తస్మాన్మన్యర్హినాశాయ ప్రజానామభవాయ చ ॥ 29-30॥

యస్మాత్ తులోకే దృశ్యంతే క్షమిణః పృథివీసమాః ।
తస్మాజ్జన్మ చ భూతానాం భవశ్చ ప్రతిపద్యతే ॥ 29-31॥

క్షంతవ్యం పురుషేణేహ సర్వాపత్పు సుశోభనే ।
క్షమావతో హి భూతానాం జన్మ చైవ ప్రకీర్తితమ్ ॥ 29-32॥

ఆక్రుష్టస్తాడితః క్రుద్ధః క్షమతే యో బలీయసా ।
యశ్చ నిత్యం జితక్రోధః విద్వానుత్తమపూరుషః ॥ 29-33॥

ప్రభావవానపి నరః తస్య లోకాః సనాతనాః ।
క్రోధనస్త్వల్పవిజ్ఞానః ప్రేత్య చేహ చ నశ్యతి ॥ 29-34॥

అత్రాప్యదాహరంతీమాః గాథా నిత్యం క్షమావతామ్ ।
గీతాః క్షమావతా కృష్ణే కాశ్యపేన మహాత్మనా ॥ 29-35॥

ఇతి శ్రీమహాభారతే వనపర్వాంతర్గత అర్జునాభిగమనపర్వణి
ద్రౌపదీయుధిష్ఠిర సంవాదే ఏకోనత్రింశోఽధ్యాయః ॥ 29 ॥

శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామి వారి గోవిందనామావళి

అథ క్షమాప్తార్థనా

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ లోకక్షేమప్రార్థనా

స్వస్తిప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం న్యాయ్యేనమార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్చుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

శ్రీయఃకాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

